

Täysistunto

Torstai 22.3.2018 klo 16.00—18.12

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloudessa käytettyjen eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 7/2018 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 2/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 2/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

17.03 **Timo Kalli kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintöluonnos eräiden energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta annetun lain 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta, joka johtuu siitä, että viime syksy, vuosi 2017, oli satovahinkojen osalta poikkeuksellinen, ja kun hallitus päätti osoittaa 25 miljoonaa satovahinkojen hoitamiseen, ei oikeastaan löytynyt muuta toimivaa järjestelmää kuin kyseinen järjestelmä, joka mahdollistaa sen, että hakijalle voidaan palauttaa 8,46 senttiä tätä maksettua valmisteveroa. Tämä valittu verojärjestelmä tässä vaiheessa on oikeastaan ainut toimiva keino, jolla tämä maksatus voidaan hoitaa.

Lähetekeskustelun aikana täällä nousi esiin myös, voitaisiinko hallituksen ehdotuksesta poiketen tätä palautuksen aikataulua aikaistaa ja muuttaa niin, että jo keväällä tai alkukeksällä tämä palautus olisi saatavissa. Tähän ei kuitenkaan löytynyt keinoja. Perusteena oli se, että hakijoista edelleen puolet täyttää paperisena tämän veroilmoituksen ja myöskin tämän palautusanomuksen, ja tältä osin tässä yhteydessä tähän ei löytynyt toimivaa keinoja. Näiden satovahinkojen arvio kaikkiaan oli noin 100—150 miljoonaa, ja hallitus tosiaan päätti osoittaa tähän 25 miljoonan euron suuruisen summan.

Tulevien satovahinkojen varalle pitäisi löytää toimivampi ja parempi järjestelmä, ja aikaan, viime syksynä, valtiovarainvaliokunta on tästä esittänyt oman kannanottonsa kuten myös maatalousvaliokunta. Ja toivoa sopii, kun odotettavissa saattaa olla, että tulevaisuudessa samankaltaisia sääolosuhteita edelleen voi olla odotettavissa, että meillä olisi myös jonkinlainen toimiva järjestelmä, jolla voitaisiin ottaa vastaan tämänkaltaisia haasteita, mitä nyt tällä hetkellä on.

Eli käsittelyn pohjana oleva esitys tässä vaiheessa mahdollistaa sen, että se 25 miljoonan euron korvaus voidaan hoitaa mahdollisimman toimivasti, niin että tämä viimeistään syksyllä on viljelijöiden käytössä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, edustaja Kallin jälkeen siirrytään siihen puheenvuorojen pyyntöjärjestykseen, missä puheenvuorot olivat alun perin pyydetty, eli nyt edustaja Heinonen, ja edustaja Kiviranta — minulle kerrotusti — on edustaja Viitasen puheenvuoron jälkeen, pyyntöjärjestyksen mukaisesti.

17.06 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut paikalla olijat! Oma ruuantuotanto on jokaiselle maalle, mutta erityisesti meidän kaltaiselle maalle, erittäin tärkeä arvo. Se on myös huoltovarmuuskysymys.

Viime syksy oli poikkeuksellinen suomalaiselle ruuantuotannolle ja suomalaisille maanviljelijöille. Syksyisten satovahinkojen määräksi on arvioitu kaiken kaikkiaan jopa 150 miljoonaa euroa, ja tätä esitetään nyt pieneltä osin korvattavaksi suomalaisille ruuantuottajille. Kyseessä on 25 miljoonan kohdennettu lisäavustus, joka on 690 euroa palautusta yhtä maanviljelijäyrittäjää kohden. Eli hyvin kohtuullisesta, jopa voisi sanoa pienestä korvauksesta on kyse, mutta se on tässä tilanteessa oikeus ja kohtuus.

Tässä esityksessä on siis kysymys kertaluontoisesta satovahinkokorvauksesta, ja tuen perusteena ovat siis syksyn poikkeuksellisen vaikeat sadonkorjuuolosuhteet ja niistä aiheutuneet lisääntyneet kustannukset.

Miksi tällainen korvaustapa sitten on valittu? Valiokunnan mietinnössä todetaan, että tämä on ratkaistu yhdessä maa- ja metsätalousministeriön, valtiovarainministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön pöydässä ja että tämä on malli, joka täyttää myös EU:n vaatimukset ja on mahdollisimman joustava ja kustannustehokas.

Korvausperuste jättää kuitenkin katveeseen ne viljelijät, jotka käyttävät kuivaukseen esimerkiksi haketta elikkä ovat olleet jo edelläkävijöitä ja vaihtaneet polttoöljyn hakkeeseen, uusiutuviin energioihin. Toisaalta tässä meidän valiokunnan mietinnössä todetaan, että tämä lisätuki voi ohjautua sellaisillekin viljelijöille, joille ei ole aiheutunut tosiasiallista vahinkoa. Sen takia on tarpeen etsiä keinoja tulevaisuudessa satovahinkojen korvaamiseksi tehokkaasti ja oikeudenmukaisesti. Tämä perinteinen vanha satovahinkojärjestelmä on päättyi muutamia vuosia sitten.

Tässä meidän valiokunnan mietinnössä todetaankin, että on tärkeää, että tämä ratkaisu on nyt kertaluonteinen, mutta sen jälkeen on tarpeen etsiä ja luoda malli, joka on toimiva ja yleisesti hyväksyttävä ja myös EU:n hyväksymä, niin että sitä voidaan käyttää tulevaisuudessaakin sillä tavalla, että tällaisissa kohtuuttomissa tilanteissa pystytään tukemaan niitä suomalaisen ruuantuotannon ammattilaisia, joiden elantoon tulee lovi heistä itsestään riippumattomista syistä eli poikkeuksellisten sääolosuhteiden vuoksi.

Arvoisa puhemies! Pidän tätä erittäin tervetulleena ja tärkeänä ratkaisuna tässä tilanteessa. Vaikka tuki on pieni, niin se tulee erittäin suureen tarpeeseen.

17.10 Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen tarkoitus on kompensoida maatalouden harjoittajille runsaista sateista aiheutuneita satovahinkoja. Tästä me olemme käyneet pitkiä keskusteluja verojaostossa ja käsitelleet asiaa. Me vihreät olemme sitä mieltä, että totta kai maatalouden harjoittajien oloja voi ja pitääkin helpottaa, mutta me emme ole samaa mieltä tästä tavasta. Tämä on väärä tapa kompensoida, ja syitä on muutamia. Esittelen näitä syitä:

1) Fossiilisten energialähteiden käyttö lisää ilmaston lämpenemistä. Ilmaston lämpeneminen näkyy sitten voimakkaina sääilmiöinä, joita esimerkiksi hallituksen esityksessä kuvatut rankkasateet ovat. On meistä kestävämpää, jos ilmaston lämpenemisestä aiheutuvia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

satovahinkoja kompensoidaan keinolla, joka lisää entisestään fossiilisten energialähteiden käyttöä ja siten ilmaston lämpenemistä. Hallituksen esitys on siis ristiriidassa hallituksen omien ilmastotavoitteiden kanssa.

2) Toinen syy: Energiaveron palautus ei myöskään kohdennu tarkoituksenmukaisesti. Hallituksen esityksessäkin todetaan — ihan hallituksen omassa esityksessä todetaan — että tämä veronpalautus kohdentuu myös sellaisille maatalouden harjoittajille, joilla satovahinkoja on ollut vähän tai ei ollenkaan. Eli tämä rahanpalautus kohdentuu niille, joilla on ollut näitä vahinkoja vähän tai ei ollenkaan. Onko tämä hyvää julkisen rahan käyttöä, kysyn vaan.

3) Kolmas syy: Vastaavasti ne maatalouden harjoittajat, jotka käyttävät ympäristöystävällisempiä energianlähteitä ja jotka ovat kärsineet samoista satovahingoista, eivät saa tukea. Eli toistan: ne maatalouden harjoittajat, jotka käyttävät ympäristöystävällisempää keinoa, eivät saa tukea. Millaista energiapolitiikkaa tämä on, kysyn vaan.

4) Neljäs syy: Esityksen vaikutusarvioinneissakin todetaan, että kompensoimalla satovahinkoja tällä tavalla voidaan tulla luoneeksi ennakkotapaus mahdollisia tulevia kertoja varten. Hallitus puhuu paljon siitä, että tämä on ainutkertainen tapa puuttua, mutta me luomme tässä samalla ennakkotapauksen. Eli kun tällaista vastaavaa kompensatiota ei ole tehty aiemmin, niin tämä luo nimenomaan esimerkin, jota on helppo soveltaa myös tulevaisuudessa. Nämä sääilmiöt eivät ole katoamassa vaan pikemminkin yleistymässä ilmastomuutoksen vuoksi.

Siksi me tulemme ehdottamaan, että tämä lakiehdotus hylätään, ja ehdottamaan, että hyväksytään seuraava lausuma — tämä tulee olemaan meidän lausumaehdotuksemme eduskunnalle, ja se menee seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa uuden esityksen satovahinkojen kompensoimisesta maatalouden harjoittajille.” Eli me haluamme uuden esityksen. ”Kompensaation tulee kohdentua oikein sekä kannustaa ympäristöystävällisten energianlähteiden käyttöön.” Tämä tulee olemaan meidän ehdotuksemme, ja syitä luetteloin aiemmin. Pitäisi olla parempia tapoja käsitellä tätä asiaa. Olemme verojaostossakin käyneet pitkiä keskusteluja aiheesta. Tässä tavassa kompensoida on ihan liian paljon puutteita.

17.15 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On mielenkiintoista, että täällä tätä esitystä arvostelevat ilmeisesti monetkin niiden puolueitten edustajat, jotka aikanaan viime eduskuntakaudella olivat kumoamassa tilakohtaista satovahinkojen korvausjärjestelmää. Sehän kumottiin pääministeri Jyrki Kataisen hallituskaudella ja viimeiset satovahinkokorvaukset maksettiin vuonna 2015. Nyt se järjestelmä ilmeisesti olisi hyvä. Tosin edustaja Yanaria ei voi syyttää, hän ei ollut silloin vielä eduskunnan jäsen.

Satovahinkovakuutus on toinen vaihtoehto. Näitä vakuutusmaksuja voitaisiin tukivaroista tukea 65 prosentilla peräti, mutta se olisi poissa maatalouden muista tuista. Myöskään tuottajajärjestöt eivät ole pitäneet tarkoituksenmukaisena tukivarojen käyttöä tällaiseen tarkoitukseen, kun nuo satovahinkovakuutusehdot kuitenkin ovat sellaisia, että viljelijät eivät niiden perusteella juuri mitään korvauksia saisi.

17.16 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Yanar käytti oikein pontevan puheenvuoron. Uskon, että me edustaja Yanarin kanssa ajattelemme monesta asiasta samalla tavalla ja meidän puolueemme myös, keskusta ja vihreät, ajattelevat samalla tavalla, mutta ihmettelen vain vähän sitä, kun me molemmat haluamme,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

että Suomessa syödään puhdasta, eettisesti tuotettua ruokaa, miten, edustaja Yanar, te ja vihreät ajattelette, että me voimme Suomessa syödä puhdasta, eettisesti tuotettua ruokaa, mutta ette millään lailla halua tukea suomalaista maataloutta. Oletteko ymmärtänyt sen, että kun te vastustatte kaikkia näitä maatalouden kriisitoimia, lopputulos on se, että me syömme Suomessa sellaista ruokaa, joka on tuotettu Suomen eläinsuojelulainsäädännön vastaisesti: me syömme sellaista ruokaa, jonka tuottamisessa on käytetty enemmän niitä fossiilisia polttoaineita, käytetty paljon enemmän torjunta-aineita ja muita myrkkyyjä? Ymmärrätekö te vihreät ollenkaan tätä kuviota, vai haluatteko te niin, että maatalous lopetetaan Suomesta näillä teidän vaatimuksillanne ja sitten ostetaan ulkomailta ruokaa, joka ei täytä meidän lainsäädäntömme ehtoja? [Jari Myllykoski: Puhutaanko nyt samasta asiasta?]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Suutari.

17.17 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Yanarin ajatuksen siitä, että tässä oltaisiin kovin ilmastovastaista päätöstä tekemässä, voisi asettaa tiettyihin kehyksiin, että nyt nämä satovahingot ovat 40 000:ta viljelijää kohti noin 3 000 euroa ja siitä saadaan korvauksia noin 600 euroa. Jos sitä verrataan vaikka tämmöiseen lato-kuivuriin, joka käy vaikka hakkeella, 100 000 euron investointiin, niin ei siinä ole mitään perustetta tällä kierrättää tätä asiaa näin, että tämä olisi ilmastovastaista. Tämä on kertaluontoinen, ja sille pitää hallituksen tehdä jotain jatkossa, että sitä ei tätä kautta enää sitten pysty maksamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vastauspuheenvuoron edustaja Elomaa ja edustaja Viitaselle ja sitten vasta edustaja Yanarille. Koska hänen puheenvuoronsa käynnisti tämän keskustelun, hän saa finaali- ja päätöspuheenvuoron.

17.18 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Tämä esitys satovahinkokorvauksista on erittäin kannatettava. Kyllä minä ihmettelen edustaja Yanarin ja vihreitten kantaa näihin satovahinkokorvauksiin. Jos te saisitte päättää, niin täällä Suomessa ei olisi ruuantuotantoa ilmeisesti ollenkaan tulevaisuudessa. [Antti Kurvinen: Siltä kuulostaa!] Minä olen kyllä ihan ymmälläni, että vihreät ovat maanviljelystä vastaan.

17.19 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! SDP kyllä hyväksyy tämän esityksen, ja ymmärrämme sen, että vaikka sitä tilannetta täytyy auttaa, myöhemmin tulee sitten perusteluja, lisänäkemyksiä tähän meidän omaan tulokulmaamme, koska asia kuitenkin ei ole ongelmaton.

Mutta, puhemies, pyysin tämän vastauspuheenvuoron siksi, kun tässä edellä todettiin, että tämänkaltaisen järjestelyn tulee voida olla kertaluonteinen, tulee olla parempia tapoja, ja tämän koko valiokunta ja verojaostokin yksimielisesti toteavat. Minusta se kertaluonteisuus on tärkeää, myös se, että se tässä salissa tulee nyt sitten puhujilta laidasta laitaan esiin. Mielestäni on tarve korostaa, ettei tämä sitten osaltaan johda johonkin etukäteisajatteluun tai anna syytä sille, etteikö nopeammin sitten investoita näihin ympäristöystävällisempiin kuivureihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Yanar.

17.20 **Ozan Yanar vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varsinkin edustajat Kurvinen ja Elomaa, maalailitte kauhukuvia vihreiden visioista. [Antti Kurvinen: Siltä se kuulosti! — Ritva Elomaa: Siltä se kuulosti!] — Minä sanoisin näin, että kun teidän argumenttinne ovat ilmeisesti loppu, niin alatte pelaamaan joillain mielikuvilla, että vihreät olisi maaseutua vastaan. Eihän se pidä millään tavalla paikkaansa.

Minä toistan omat argumenttini: Kyse on siis siitä, että tämä on fossiilisten energianlähteiden käyttöä lisäävä tuki. Lisäksi tämä ei kohdennu tarkoituksenmukaisesti, lisäksi tämä ei auta niitä, jotka käyttävät ympäristölle ystävällisiä tapoja, ja lisäksi tämä voi muodostaa ennakkotapauksen. Kun minulla on neljä tällaista todella vahvaa argumenttia, minusta on outoa, että niihin ei vastata vaan aletaan puhumaan [Puhemies koputtaa] joistain ihmeellisistä käsityksistä vihreiden maatalouspolitiikasta. [Puhemies koputtaa] Vastatkaa minun argumentteihini.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Modig ja puhujalista.

17.21 **Silvia Modig vas:** Arvoisa herra puhemies! Siis kotimainen ruuantuotanto on tärkeää, ja on oltava olemassa joku keino tarjota jonkunlaista kompensatiota, kun maatalouden harjoittajaa kohtaa yllättävän iso satovahinko. Mutta tämä valittu keino on aivan päätön, koska rankkasateet ja äärimmäiset sääilmiöt johtuvat ilmaston lämpenemisestä, ja ilmaston lämpeneminen johtuu siitä, että me käytämme fossiilisia polttoaineita liikaa. Nyt ilmaston lämpenemisestä johtuvia satovahinkoja kompensoidaan ilmastonmuutosta pahentavan fossiilisen energianlähteen käytön lisäämisellä. Tämä on se, mikä tässä on täysin päätöntä.

Tässä on myös muita ongelmia, kuten edustaja Yanar hyvin nosti esille. Tämä kohdentuu väärin. Hallituksen omassa esityksessä sanotaan, että tämä kohdentuu osittain niille, joilla oli vähäisiä vahinkoja tai ei vahinkoja lainkaan. Kun kaikki lähtee kuitenkin siitä, mitä valintoja ihmiset tekevät, mitä valintoja maatalousyrittäjät tekevät, mitä valintoja yrittäjät tekevät, niin tällä me rankaisemme niitä, jotka ovat jo siirtyneet ympäristöystävällisiin keinoihin, jotka ovat jo tehneet valintoja, jotka ovat meidän kaikkien edun mukaisia, ilmastonmuutoksen torjunnan mukaisia. He jäävät kokonaan kompensaation ulkopuolelle, koska he eivät käytä fossiilisia energiamuotoja.

Pidän hyvin tärkeänä tätä vastalauseen 2 lausumaehdotusta, jossa sanotaan, että on löydettävä uusi tapa, uusi keino satovahinkojen kompensoimiseksi maatalouden harjoittajille. Tämän keinon tulee kohdentua oikein, oikeudenmukaisesti, ja kannustaa ympäristöystävällisten energialähteiden käyttöön.

17.22 **Mats Nylund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että vihreitten ja vasemmistoliiton argumentit ontuvat vakavasti. Te ette ole tehneet kotiläksyjänne. Te väitätte, että tämä aiheuttaa enemmän fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Ei pidä paikkaansa. Ettekö ole huomanneet, että tämä koskee viime vuoden käyttöä? Kukaan ei voi enää käyttää enemmän polttoöljyä vuonna 2017, koska näinhän se on. Pitäisi lukea ensin hallituksen esitys.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

Ja toiseksi: Tietenkin se tuki jonkin verran menee, voimme sanoa, väärille tiloille, mutta tämä on paras tapa hoitaa nimenomaan aktiiviviljelijät, ne, jotka tuottavat ruokaa suomalaisille. Nimenomaan ne viljelijät käyttävät polttoöljyä traktoreissa, puimureissa ja kuivureissa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän nyt tässä debatissa vielä puheenvuoron tämän aloittaneelle edustaja Modigille, ja sitten mennään puhujalistaan.

17.24 Silvia Modig vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Nylundille haluan todeta: Tässä hallituksen esityksessä tuetaan niitä, jotka eivät ole tehneet ympäristöystävällisiä valintoja. Onko se se viesti, minkä hallitus haluaa antaa? Tällä on myös riski syntyä ennakkopäätökseksi. Me näytämme tällä hetkellä yrittäjille, että kyllä, fossiilisten energialähteiden avulla me saatamme teitä tukea, kun vahinko sattuu. Tämä on aivan väärä tapa. Me olemme yhtä mieltä siitä, että pitää olla joku keino, jolla voidaan auttaa yllättävien isojen satovahinkojen kohdalla, koska kotimainen ruuantuotanto on meille kaikille tärkeää, mutta tämä on aivan päätöntä, tämä on siis paradoksaalinen päättelyketju.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan: edustaja Harakka. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Arvoisat edustajat, täällä on muutama edustaja paikalla — hienoa — ja samat edustajat, joilla on kohta puheenvuoro tässä, ovat pyytäneet vastauspuheenvuoroa, ja tästä syystä mennään vähän aikaa listaa läpi ja sitten palataan debattiin.

17.24 Timo Harakka sd: Kiitos, herra puhemies! Aivan erinomaista. — Sanon tähän heti kärkeen sen, että sosiaalidemokraatit eivät vastusta tätä satovahinkokorvausta.

Viime viikolla esitin täällä eduskunnan ilmastokeskustelussa huolen siitä, että nämä satovahinkokorvaukset olisi pitänyt ulottaa ympäristöystävällisiin hakekuivureihin eikä vain tuontiöljyn käytön tukeen. Kestävän kehityksen maatilojahan tässä tultiin rangaisseeksi samalla, kun viljelijöitä kannustettiin pysymään fossiilisissa polttoaineissa. Tällä kertaa tämä hätäratkaisu oli perusteltu ja käytännössä ainoa mahdollinen mutta vastoin yleistä ilmastojen energiapolitiikan linjaa. Siksi on syytä toivoa oikeudenmukaisempaa ja kestävämpää linjausta, koska yhteinen tavoitteemme lienee, että uusiutuvat energialähteet yleistyisivät maataloudessa, jotta Suomen ilmastotavoitteet voitaisiin täyttää. Kun samalla äärisääät ovat yleistymässä, on todennäköistä, että satovahinkoja joudutaan jatkossakin korvaamaan. Hallituksen valitsema malli on silloin kahdella tapaa ongelmallinen.

Ensiksi ei pidä pönkittää sitä odotusta, että vain öljyn kulutusta tuetaan. Parhaillaan istuva yritystukityöryhmään suhtautuu kriittisesti kaikkeen fossiilisen energian tukeen, mitä vastaan sotii sitten tämä kevyen polttoöljyn valmisteveron palautuksen kaksinkertaistaminen, seuraavalla kerralla kenties kolminkertaistaminen. Kannustin on tässä täysin väärä.

Toiseksi olisi syytä luoda pysyvä menettely satovahinkojen korvaamiseen, kun tämä aiempi järjestelmä, aivan kuten edustaja Kiviranta sanoi, tässä jokunen vuosi sitten lopetettiin. Tämänkertaista hätäratkaisua ei ole tarkoitus käyttää enää koskaan, mutta yleinen elämänkokemus kuitenkin kertoo muuta. On varmaa, että jos tai kun viime syksyn kaltainen katastrofi toistuu, vaaditaan jälleen lisääntyneiden polttoainekulujen korvaamista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

Ilmastonmuutos tuottaa entistä enemmän haasteita suomalaiselle kasvinviljelylle, ja niihin on etsittävä vastauksia nyt, sananmukaisesti hyvän sään aikana. Kun EU:n yhteistä maatalouspolitiikkaa uudistetaan, se on osoittautunut aika kiviseksi tieksi, mutta siinä yhteydessä on luotava kestävämpiä riskinhallinnan menetelmiä koko unionin tasolle, kenties uudenlainen vakuutus äärisäiden varalle. Pitkällä tähtäimellä paras ilmastovakuutus on tietenkin se, että ilmastonmuutosta torjutaan uskottavasti ja johdonmukaisesti niin isoissa kuin näissä pienemmissäkin asioissa.

Siksi esitämme tähän sinänsä erinomaiseen ja tasapainoiseen valiokunnan mietintöön lisäksi vahvistavaa lausumaa. Luen sen nyt tässä ikään kuin valmisteluksi tulevaan.

”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy välittömästi valmistelemaan satovahinkojen korvaamisen mallia, joka korvaa kertaluontoiseksi tarkoitetun menettelyn valtiovarainvaliokunnan mietinnön 22/2017 ja maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnon 22/2017 viittaamalla tavalla ja joka ei ole ristiriidassa kansallisen ilmasto- ja energiastrategian tavoitteiden kanssa.”

17.28 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Niin kuin tuossa edellä edustaja Harakka totesi, tätä on kyllä syytä ymmärtää, tätä hyvin hankalaa tilannetta siellä maaseudulla. Kun tällaisia ikäviä aikoja on ja satovahinkoja tulee, niin kyllä ymmärrämme hyvin sen, että silloin joitain korvaavia muotoja on löydettävä, jotta tilanne helpottuu, ja sen takia olemme tietenkin tätä esitystä hyväksymässä.

Mutta samaan hengenvetoon täytyy todeta juuri se ongelmallisuus, että kun joudumme nopeasti paikkaamaan näitä tilanteita, niin on ollut äärimmäisen ikävää, että se ainoa ikään kuin toimiva muoto, joka on voitu löytää, onkin sitten toisaalla iskunkestäviä ilmasto- ja ympäristötavoitteita vastaan, eli tämä apu tulee sitten fossiilisen kevyen polttoöljyn verohelpotuksina, ja se ei ole tietenkään pitkällä aikajänteellä viisasta ja sotii tietenkin näitä Suomen omia ilmastotavoitteita vastaan, niin kuin täällä on todettu jo moneen kertaan. Ja koska tämä nyt osoittautui ainoaksi toimivaksi keinoksi tällä hetkellä, kun hyväksymme tätä lakia, niin siksi minusta samaan aikaan olisi syytä teroittaa sitä viestiä eduskunnan taholta, että me edellytämme, että näihin vaikeisiin tilanteisiin, jos sellaisia tulee tulevaisuudessa, täytyy voida silloinkin reagoida mutta ei tämän keinon kautta. Siksi mielestäni on tärkeää, että tämän tuen kertaluontoisuutta alleviivataan. Mutta aivan kuten, puhemies, edustaja Harakka tuossa edellä totesi, emmehan me voi olla siitä varmoja, ja siksi on tärkeää, että korvaava muoto kehitetään, ja siksi olemme esittämässä tätä edustaja Harakan pontta — sitä muuten kannatan sitten varsinaisesti toisessa käsittelyssä ensi viikkoa seuraavalla viikolla. Mutta haluan korostaa, että tämän [Puhemies koputtaa] ponnin myötä ikään kuin vahvistaisimme tätä sanomaa, että meidän on kehitettävä parempia muotoja.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja puhujalistassa jatketaan.

17.31 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Vuoden 2017 sadonkorjuuolosuhteet olivat koko Suomessa varsin vaikeat ja satovahingot olivat laajat. Taloudellisten menetysten arvioidaan nousseen kaiken kaikkiaan 100—150 miljoonaan euroon. Tämä on tosin hyvin arvioluku, koska tilakohtaista satovahinkojen korvausmenettelyä ei enää ole olemassa.

Hallitus päätti jo syksyllä ohjata vahinkojen korvaamiseen 25 miljoonaa euroa. Se on hyvinkin osakorvaus tästä, mutta näin päätettiin kuitenkin tehdä. Korvaustavaksi valittiin kevyen polttoöljyn valmisteveron lisäpalautus. Myös valiokunta piti tätä korvaustapaa pe-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

rusteltuna, joustavana ja kustannustehokkaana, koska lisäpalautus voidaan hoitaa samassa menettelyssä kuin jokavuotinen säännönmukainen valmisteveron palautus. Lisäpalautuksen määrään kasvoi tässä eduskuntakäsittelyssä hiukan, 7,70 sentistä litralta 8,46 senttiin litralta noitten kevyen polttoöljyn käytettyjen määrien tarkennuttua hakemusten perusteella.

Valiokunta piti erittäin tärkeänä, että kertaluonteisen korvauksen asemesta satovahinkojen korvaamiseen luotaisiin toimivampi järjestelmä. Näin asian käsittelyssä käväistiin myös maatalousjaoston tontilla, ja näyttää siltä, että täällä salissakin siellä on jo käyty. Mitään vaihtoehtoa ei ole esitetty. Olisi mielenkiintoista vähän edes kuulla valotusta siitä, mikä olisi tuo oppositiopuolueiden vaihtoehto asian paremmaksi hoitamiseksi. [Pia Viitanen: Hallitus valmistelee tietenkin!]

Meillähan nyt jo tuetaan esimerkiksi hakelämpökeskusten rakentamista Maatilatalouden Kehittämisrahastosta — jota muuten edustaja Harakka suorastaan rakastaa — 40 prosentilla. Kuitenkaan näitä ei juuri rakenneta, vain suurimmat kartanot ovat ainakin minun kotiseudullani niitä rakentaneet. Se on hyvin kallista. Täytyy tehdä myös hakevarasto, ja siinä on muitakin kustannuksia, joita aiheutuu.

Asiaa käsiteltäessä keskusteltiin myös palautuksen aikaistamismahdollisuudesta. Perinteisesti tämä palautus on maksettu kohdevuotta seuraavan vuoden syyskuun loppupuolella, ja ajatuksena oli, että palautus voitaisiin aikaistaa esimerkiksi toukokuun lopulla tapahtuvaksi. Tämä kaatui kuitenkin Verohallinnon käsittelyprosessiin, joka vaatii lähes puoli vuotta. Myös EU-kortti nousi esille, koska ei ollut täyttä varmuutta siitä, voitaisiinko palautuksen aikaistamista tehdä edes niin, että toukokuun lopulla olisi maksettu sekä säännönmukainen palautus että lisäpalautus. Vaikka palautuksen aikaistaminen olisi ollut tärkeää monen viljelijän kireän talouden vuoksi, palautuksen aikaistamisesta luovuttiin, koska tilakohtainen taloudellinen intressi on kuitenkin varsin pieni keskimäärin ja EU-valvonta voi aina muodollisessa kireydessään yllättää.

Kerrattakoon tässä se, että tämä lisäpalautus kevyen polttoöljyn valmisteverosta on keskimäärin siis 690 euroa per tila. Muistaakseni — huono vertailukohde — esimerkiksi takuueläke on kuukaudessa 770 euroa per takuueläkkeen saaja. Että tämän suuruusluokan asioista tässä puhutaan. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Sopinee, että otetaan muutama puheenvuoro ja sen jälkeen käydään pieni debatti.

17.35 Mats Nylund r: Arvoisa puhemies! Maatalous on syvässä taloudellisessa kriisissä, ja erittäin paha satovahinkotilanne teki tilanteesta vielä pahemman. Kaikista vaihtoehtoista, kun meillä ei enää ole satovahinkolakia, tämä olisi pragmaattisin, nopein ja käytännössä ainoa toimiva ratkaisu. Rahat, vaikka se on aika pieni määrä, tulevat suhteellisesti nopeasti viljelijöille syyskuun aikana. Hallintokustannukset ovat todella alhaiset, koska järjestelmä on jo olemassa. Se täytyy myöntää, että se ei osu aivan oikein — se on kuvattu erittäin tarkasti valiokunnan mietinnössä — mutta se menee nimenomaan aktiiviviljelijöille. Ne, jotka tuottavat ruokaa, samat henkilöt, samat viljelijät, käyttävät polttoöljyä.

Minä ymmärrän sosiaalidemokraattien lausumaa jonkin verran. En yhdy siihen, että tämä olisi ilmastostrategian vastainen, koska kuten sanoin, tämä on jo poltettu, jo käytetty polttoöljy. Kukaan ei voi enää käyttää enempää polttoöljyä vuonna 2017. Minä en ymmärrä ollenkaan vasemmistoliiton ja vihreitten, nimenomaan vihreitten, yritystä kaataa tätä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

esitystä. Se on minusta erittäin ontuvaa, jos sanotaan näin, että pitäisi korvata tämä paremmalla järjestelmällä. Minä toistan: joko te ette ole lukeneet hallituksen esitystä tarkasti, tehneet läksyjänne, tai sitten te yritätte sanoa jotain muuta kuin te haluatte. Te haluatte korvata tämän jollain toisella järjestelmällä, mutta teidän pitäisi olla tietoisia, että meillä ei enää ole satovahinkolakia, ja se tarkoittaa, että kukaan ei ole ilmoittanut satovahinkoja, kukaan ei ole ilmoittanut, millä tavalla sitten jaetaan satovahinkokorvauksia. Te tiedätte myös, tai teidän pitäisi tietää, että se kestää vähintään pari vuotta, ennen kuin me saamme uuden satovahinkolain, jos me haluamme sen. Ei ole mahdollista korvata näitä sen lain perusteella.

Valtiovarainvaliokunta ja viime vuonna maa- ja metsätalousvaliokunta ovat linjanneet, että valtioneuvoston pitäisi hakea joku toinen mahdollinen ratkaisu tähän ongelmaan. Yksi sauma voisi olla uusi CAP-uudistus. Siellä puhutaan nimenomaan riskienhallintajärjestelmästä, ja siellä tulee se sauma, mutta nyt tämä keino, että nostetaan polttoaineveron palautusta, on se ainoa nopea ja ainoa mahdollinen, niin minä näen sen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä tässä listapuheenvuoron edustaja Suutarille. Näin siksi, että kaikki eduskuntaryhmät, joiden edustajat ovat paikalla, ovat voineet käyttää ainakin yhden varsinaisen puheenvuoron, ja sen jälkeen voidaan jatkaa debatilla.

17.39 Eero Suutari kok: Arvoisa puhemies! Energiatuotteiden valmisteveron lisäpalautus viime kesänä satovahingoista kärsineille maanviljelijöille on mielestäni oikeus ja kohtuus. Vahingot ovat asiantuntijoiden mukaan arviolta 100—150 miljoonaa euroa, joista nyt korvataan noin 25 miljoonaa euroa, eli kuten täällä tuli esille, keskimäärin reilut 600 euroa per viljelijä. Ministeriöiden eri asiantuntijat valtiovarainvaliokunnan verojaostossa kertoivat tämän olevan edullisin, nopein ja vähiten byrokratiaa vaativa ratkaisu sekä sen lisäksi EU:n mahdollisesti hyväksymä.

Asia ei tietysti ole ongelmaton, niin kuin täällä sanottiin, esimerkiksi hakekuivureita käyttäville, biokaasua traktoriin laittaville, rahtipalveluja kuivaukseen ostaville ja sellaisille viljelijöille, jotka olivat tietysti kaikkein suurimpia häviäjiä, jotka eivät päässeet ollenkaan siihen kuivausvaiheeseen elikkä joilla se jäi muualle. Mutta lohdutuksena tietysti voi sanoa, että nämä korvaukset osuvat just kuitenkin kaikkein pienimmille viljelijöille sillä tavalla, että todennäköistä on, että ne, jotka ovat investoineet suuriin kuivureihin, ovat myös kaikista vahvimpia viljelijöitä, jotka jollakin tavalla voivat jäädä — vaikka ihan oikeudetta — kuitenkin tämän ulkopuolelle. Elikkä heitä tietysti tässä rangaistaan, mutta se kohdistuu suurempiin todennäköisesti.

Minun mielestäni tämä ei ole millään tavalla ilmastovastainen päätös. Tässä tietysti on vahinko tapahtunut jo aikaisemmin, ja on käytetty ne samat koneet siellä — sekä kuivurit että traktorit ovat siellä pelloilla kiertäneet — eikä tähän tulla palaamaan. Tietysti voi ajatella niin, että tässä vedotaan myöhemmin tähän ja sitten sillä perustella ikään kuin jätetään investoimatta kuivureihin ynnä muihin. Mutta totuus on se, että ne, jotka eivät ole pystyneet investoimaan vielä tähän mennessä — tai siellä liiketoiminnassa on laskettu, että tässä vaiheessa ei vielä pysty investoimaan uusiin, suurempiin kuivureihin — eivät olisi sitä tehneet muutenkaan, pääsääntöisesti. Tietysti on poikkeuksia olemassa.

Tämä on kertaluontoinen, ja tosiaan valtiovarainvaliokunnan kehoitus valtioneuvostolle on, että tämä asia pitää jatkossa hoitaa toisella tavalla. — Kiitoksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja pieni debatti.

17.42 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin vähän hämmästynyt siitä, että edustaja Kiviranta, jonka johdolla hyvin yksituumaisesti tätä mietintöä tehtiin, tekikin yhtäkkiä hallitus—oppositio-kysymyksen tästä pysyvästä, kestävästä satovahinkojärjestelmästä. Korjatkaa nyt, olenko väärässä, että eikö hallitus sitten haluakaan, että tämä tulisi ratkaistua jotenkin kestävällä ja pysyvällä tavalla noin periaatteessa. Onko tämä järjestely, joka on tällainen hätäjärjestely ja jonka piti olla kertaluontoinen, sillä tavalla parempi, että meidän pitäisi jatkossakin joka kerta hädän tullen improvisoida jokin ratkaisu, kuin se, että päästäisiin johonkin pysyvään ratkaisuun? En tiedä, onko se hyvää maatalouspolitiikkaa, mutta ainakaan se ei ole hyvää veropolitiikkaa, enkä yhtään ymmärrä sitä, miksi meidän todella pitäisi astua maatalousasiantuntijoiden tontille. Me voimme sanoa aivan hyvin, että tällaista järjestelmää tarvitaan. Ratkaiskoot asiantuntijat sen, miten se tehdään.

17.43 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä olen aina lähtenyt siitä, että jos moitin jotain järjestelmää, niin esitän sitten toisen, paremman vaihtoehdon. Meillä on erilaisia tapoja käsitellä asioita.

Mutta sen voisin ottaa tässä vielä esille, että tästä kevyestä polttoöljystähän käytetään noin 70 prosenttia traktoreissa ja leikkuupuimureissa. Ainakaan minä en silmissäni näe semmoista voimakasta kehitystä, että niissä nyt kovin nopeasti alettaisiin käyttää runsaasti esimerkiksi puuhaketta. [Ozan Yanar: Biopolttoainetta, biodieseliä!]

Ja toinen asia on sitten se, että nämä hakelämmitysinvestoinnit ovat hyvin kalliita. Meillä ovat ihmiset rakentaneet näitä polttoöljyyn perustuvia kuivureita, enkä näe sielläkään kovin suurta mahdollisuutta nopeaan muutokseen.

17.44 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olisin myös todennut sen, että kyseessä on nimenomaan se, että koko valiokunta edellyttää sitä, että hallitus valmistelee, ja mielestäni olisi syytä ikään kuin hyvässä hengessä todeta, että SDP on kannattamassa tätä asiaa. Hyvä henki meillä ainakin tässä suhteessa verojaostossa oli, enkä siksi ymmärrä närkästystä, mikä nyt sitten meidän puheenvuoroihimme ainakin osittain liittyy.

Mutta se on hyvä, puhemies, että ainakin edustaja Suutari täällä selkeästi jo pariin kertaan sanoi, että ”kertaluonteinen”. Se on mielestäni tärkeää, että se on koko eduskunnan viesti, niin kuin valiokuntakin on kirjannut.

Puhemies! Minun mielestäni koko maatalouden etu on se, että maatalous toimii eettisesti ja edistää omin valinnoin ympäristönsuojelua ja ilmastonuojelua. Siitä hyötyvät kaikki, tulee hyvä maine, lähiruokaa halutaan entistä enemmän, ja siksi on syytä kannustaa siihen, että ennen pitkää kuitenkin valittaisiin näitä biopolttoaineita, haketta, kaikkea tätä ympäristöystävällisempää, ja siksi uskoisin, että myös maatalouden etu, [Puhemies koputtaa] puhemies, on toimia näin.

17.45 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Nylund esitti pari kritiikkiä minun suuntaani, voisin vastata niihin.

Edustaja Nylund, teillä on kaksi argumenttia. Yksi on se, että en olisi tutustunut tähän lakiesitykseen. Tämä on käsittämätöntä. Me olemme samassa jaostossa, me olemme vääntä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

neet ja puhuneet näistä pitkään. Te tiedätte, että minä tiedän tästä todella yksityiskohtaisia asioita, ja ne minun argumenttini tässä ovat sellaisia, että minä siteeraan suoraan lakiesitystä. Kun teillä on argumentit ilmeisesti loppu, niin puhutte siitä, että en olisi tähän perehtynyt. Olen perehtynyt ja väitän, että todella hyvin.

Toinen juttu on se, että puhutte siitä, että kyse olisi viime vuoden palautuksesta. Kyllä, mutta se, että tämä ei vaikuttaisi tulevaisuuteen, ei myöskään pidä paikkaansa. Hallituksen esityksessä sanotaan, että tämä voi olla ennakkotapaus, joka vaikuttaa tulevaisuuteen — hallituksen esitys sanoo näin. Eli oletteko te tutustunut [Puhemies koputtaa] tähän hallituksen esitykseen kunnolla? Tai ette välttämättä kestä hyvää [Puhemies koputtaa] kritiikkiä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt minä olen erittäin tarkka sen miunutin kanssa, aivan erittäin tarkka.

17.47 Pertti Hakanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä keskustelu on tärkeää, ja on hyvää argumentointia siitä, mistä tämä kaikki on johtunut — huonosta satovuodesta — ja siitä, että hallitus antoi 25 miljoonaa tämän satokorvauksen järjestelyn hoitamiseen. Siihen löytyi ratkaisu, joka toimii tämän energiaveron palautuksen kautta. Toki varmasti oli muitakin vaihtoehtoja. Nyt tässä on tämä malli, mikä nyt on käytössä, ja tämä on nyt täällä keskustelussa.

Nyt on erityisen tärkeää se — mistä käytiin keskustelua myöskin täällä salissa, kun tätä käsiteltiin edellisen kerran — että tähän voitaisiin löytää se aikaisempi maksatus, jotta saataisiin tiloille sitä rahaa nyt jo kevääksi. Siltä osin voidaan puhua edelleen siitä, että tämä maatalouden kriisi — viime vuoden heikko sadon laatu ja ennen kaikkea huonojen sääolosuhteiden vallitsema sadonkorjuuaika, joka venyi ja vei tuotantopanoksia ja -kustannuksia korkealle — jatkuu edelleen. Tämän kevään tuotantopanoksien hankinnassa monella tilalla ollaan hätää kärsimässä, että mistä tehdään ne eurot.

17.48 Mats Nylund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suoraan vihreitten vastalauseesta: ”Ne maatalouden harjoittajat, jotka käyttävät ympäristöystävällisempiä energianlähteitä ja jotka ovat kärsineet satovahingoista, eivät saa tukea.” Verohallinnosta tulee selkeä selvitys: polttoaineen energiaveron palautuksesta 70 prosenttia käytettiin moottoreihin ja 20 prosenttia kuivureihin. Minä veikkaan, että te viittaatte niihin viljelijöihin, jotka ovat rakentaneet uusia hyviä kuivureita, joissa käytetään haketta, mutta hekin käyttävät puimureita ja traktoreita. Ainoat, jotka täällä kelpaavat, ovat ne, jotka käyttävät ainoastaan hevosvoimaa pellolla, ja he varmasti eivät rakentaneet hakekuivureita.

17.49 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä tapaus, tämä hallituksen esitys osoittaa karulla tavalla sen, mikä on opposition suhtautuminen maatalouden vaikeaan tilanteeseen tänä päivänä. [Jari Myllykoski: Höpö höpö!] Lähdetään esittämään tällaisia teoreettisia viisasteluja tilanteessa, jossa tiloilla todella on hätä. Kun on hätä, silloin — niin kuin talon palossakaan — ei perusteta työryhmää miettimään, miten tuo sammutettaisiin, vaan sitä sammutetaan heti ja välittömästi.

Siksi toivonkin, arvoisa puhemies, että kun tällaisissa asioissa mennään... Aivan kuten edustaja Nylund aivan oikein äsken omassa puheenvuorossaan kuvasi tätä tilannetta, edustaja Yanar täällä on erittäin viisaasti kyllä esittänyt vahvoja puheenvuoroja ympäristöystävällisistä syistä sitä sun tätä, mutta kannattaisi hänen Helsingin päättäjänä vaikka sen kivi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

hiilen puoleen kiinnittää suurempi huomio. Ehkä sillä ilmastotekona olisi paljon merkittävämpi osuus kuin millä muulla tahansa. [Ozan Yanarin välihuuto] Päätöksiä toki tehdään, ja puhetta syntyy, mutta mikä on lopputulos? Minä olen oppinut elämässäni sen, että jos meinaa parannuksen tekoon ruveta, niin kannattaa aloittaa siitä omasta piiristä ensin.

17.50 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistan myös täällä asiasta käydyn lähetekeskustelun, ja silloin minusta oli varsin yksimielinen näkemys siitä, että kun tähän varsin poikkeukselliseen satotilanteeseen haettiin ratkaisua, joka mahdollisimman nopeasti auttaisi edes hieman, niin tehtiin tämä energiaveron palautus. Tämä oli kätevin ratkaisu, joka pystyttiin siinä tilanteessa tekemään. Tässäkin kyse on vain väli- neestä, kyse on kotimaisen elintarviketuotannon turvaamisesta. Minun täytyy sanoa kyllä niille, jotka tätä kritisoivat: Jos te todella olette esimerkiksi ympäristön puolesta tai eläinten oikeuksien puolesta tai eläinten hyvinvoinnin puolesta, niin eikö suomalainen maanviljelys täällä ole korkeammin kriteerein tapahtuvaa toimintaa kuin ulkomailta tuleva tuotanto? Eikö kysymys siitä, että [Puhemies koputtaa] me tuemme tämän oman toiminnan kannattavuutta, ole aivan ratkaiseva asia myös ympäristötavoitteiden kannalta pitkässä juoksussa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Täällä on edustaja Pauli Kiuru pyytänyt nyt useamman kerran vastauspuheenvuoroa. Hän ei ole paikalla. Jotenkin arvioisin näin, että edustaja Suutari on räpelöinyt edustaja Kiurun puheenvuoropyyntöpainiketta. [Naurua] Jos edustaja Suutari haluaa vastauspuheenvuoron, niin se on teillä nyt.

17.51 Eero Suutari kok (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia ja anteeksi, puhemies! Tosiaan istuin väärässä paikassa, kun tämä Kiurun paikka oli vähän aikaa sitten minun paikkani. [Naurua] Mutta minut on siirretty nyt vähän vasemmalle — ei ajatuksia kuitenkaan. [Naurua]

Arvoisa puhemies! Koko valiokunta edellyttää ja tämä keskustelu myös nimenomaan kannustaa valtioneuvostoa etsimään tähän kestäväseen ratkaisuun. [Pia Viitanen: Juuri näin!] Mutta tämä ratkaisu tähän hätään on paras ja minun käsitykseni mukaan ainut esitetty ratkaisu. Jos jollakin on parempi ratkaisu, niin minäkin tietysti haluan tietää sen, mikä se voisi olla, niin että voisi tässä ihan viime tingassa muuttaa mielipidettäkin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Viitanen.

17.52 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Halusin vain tässä todeta vielä kerran sen tärkeän seikan, että SDP:hän siis kannattaa tätä. Me kannatamme tätä ja ymmärrämme tämän hädän, ja meidän mielestämme pitää tähän puuttua. Koska täällä puhutaan yleisesti oppositiosta, niin vielä kerran sanon tämän ääneen, ettei jää niille epäselväksi, ketkä eivät kenties ole koko keskustelua seuranneet.

Mitä tulee ylipäättään tähän maatalouden tilanteeseen ja muuhun, niin kyllä minä pitkällä tähtäimellä uskon, että se on koko maatalouden etu, että sillä on senkaltainen maine, että meillä ruoka tuotetaan eettisesti, meillä on puhdasta ruokaa, meillä käytetään ympäristöystävällisiä keinoja, meillä pidetään hyvää huolta eläinten hyvinvoinnista. Ne ovat kilpailuvaltteja, ja juuri siksi peräänkuulutan sitä, että toivon, että näillä kertaluonteisilla ratkai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

suilla, mitä olemme pakotettuja tässä tilanteessa tekemään, mitä mekin kannatamme, ei olisi sellaista sivuvaikutusta, että se hidastaisi esimerkiksi investointeja näihin biopolttoaineisiin ja uusiutuvaan energiaan, mikä niidenkin käyttö on maatalouden etu.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Anttila, vastauspuheenvuoro.

17.54 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on käyty jo hyvää keskustelua. Totean vain sen, että tässä tilanteessa emme olisi, jos Kataisen hallitus, ennen kuin kumosi satovahinkojärjestelmän, olisi rakentanut järjestelmän, joka nyt sitten toimisi. Tämä kannattaa pitää mielessä. Mutta nyt on tärkeätä, että se tehdään jatkoa ajatellen.

Vakuutusjärjestelmää on ehdotettu, ja sekin on silloin hyvä, jos sen ehdot ovat sellaiset, että se korvaa todella. Nyt ainakaan tällä hetkellä tällaisesta järjestelmästä tietääkseni ei ole, joka tällä tavalla toimisi. On yritetty myöskin selvittää, olisiko Euroopan unionissa olemassa joku kriisirahasto taikka vastaava, mutta näitä joudutaan selvittämään, koska väitän, että ilmastonmuutos pahenee ja se johtaa siihen, että näitä syksyjä saattaa tulla lisää. Sitä taustaa vasten sen järjestelmän pitää olla pysyvänä jatkossa voimassa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, sikäli kuin tänne ovat oikein nimet rekisteröityneet, täällä varsinaisen puheenvuoron ovat vielä pyytäneet edustajat Myllykoski, Kalli, Sirkka-Liisa Anttila, Pia Viitanen ja Esko Kiviranta. Sopinee niin, että samat henkilöt nyt eivät sekä vastauspuheenvuoroja että varsinaisia puheenvuoroja tässä vaiheessa käytä, kun meitä on täällä aika pieni joukko paikalla. Tästä listasta poiketen edustaja Hakanen on pyytänyt vastauspuheenvuoron. Hänellä ei ole varsinaisen puheenvuoron pyyntöä.

17.55 Pertti Hakanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä tulikin jo edustaja Anttilan äskeisessä puheenvuorossa esille se, että järjestelmän vaihtoehtoja ovat rahasto tai vakuutus. Vakuutus ei tule olemaan se vaihtoehto meidän suomalaisille viljelijöille. Se ei tule olemaan semmoinen kilpailukykyinen, jotta se voisi tulla oikeasti vaihtoehtoksi viljelijöille. Sellainen rahastomalli ehkä voisi olla, johonka jokainen viljelijä itse omalta hehtaarilukumäärältään jonkinlaisen korvauksen sijoittaisi ja valtio laittaisi vastaavan summan, ja sieltä sitten voitaisiin vuosittain näitä satovahinkoja korvata. Tämä ehkä tulee olemaan se, minkä minä ainakin itse näen mahdollisena vaihtoehtona.

Sitten vielä mitä tulee kuivureitten hakelämmitykseen, siis energialähteenä, niin täytyy muistaa sellainen erityispiirre vielä siitä kuivurin energian tuottamisesta, että hyvin monet näistä hakekuivureista — kun puhutaan hakekuivureista — tehdään niin, että se peruslämpö lämmitetään öljyllä ja lämmönvaihtimen kautta tuodaan hakelämmitettynä ilma lämpimämpänä sinne öljypannuun. Eli se on semmoinen niin sanottu hybridipannu, [Puhemies koputtaa] ja tällä tavalla se toimii.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

17.56 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Ajattelin pärjätä 2 minuutilla, mutta kun olen Hämeessä asunut lapsuuteni, niin pikkuisen ajattelin, että otanpa vähän enemmän tähän aikaa.

Edustaja Nylundille, Kurviselle ja ehkä Kivirannallekin ihan kommenttina, että ei se, että me tuomme uusiutuvan energian tähän rinnalle, tarkoita sitä, ettemmekö pohjimmitamme olisi sitä mieltä ja koko sydämeistämme haluaisimme, että tässä tukalassa tilanteessa suomalaista elintarviketuotantoa helpotetaan. Täytyy kuitenkin nähdä se, että kun on kysymys polttoaineverohelpotuksesta, niin tämä kohdentuu koko maataloussektorille, ei pelkästään ehkäpä vain viljanviljelijöille, mikä oli se ensisijainen ajattelutapa siitä, kuinka tarvitsee asioita hoitaa.

Edustaja Nylundin mukaan naapuritilallinen, jolla on hakkeella toimiva kuivuri ja joka on sillä samalla satovahinkoalueella, ei ole tämän tuen piirissä, ja te siunaatte sen eriarvoisen ajattelun, että se, joka on myöskin kärsinyt satovahingoista, ei saakaan sitä korvausta. Ja tässä on se, mitä minä en tavallaan niin kuin ymmärrä: että ollaan hyväksymässä eriarvoistavaa tilannetta. Ei minulla tähän ole mitään yksittäistä nopeaa ratkaisua, mutta edustaja Hakanen kyllä minun mielestäni käytti oivallisen puheenvuoron siitä, että voisimme osan tästä polttoaineveron palautuksesta ohjata sinne rahastoon, jonne sitten viljelijät omalla panoksellaan ja valtio omallaan voisivat kerryttää varoja — olkoon sitten vaikka viisivuotinen ylimääräinen polttoaineen kaksinkertainen kevennystaakka, jotta saadaan viljelijöitten omaa panosta siihen.

Vakuutusjärjestelmä ei tässä kannattavuuden huonossa tilanteessa tule olemaan sellainen vaihtoehto, että viljelijät sellaisen vakuutuksen ottaisivat, koska kannattavuus on niin heikkoa eikä tiloilla ole siihen resursseja. Rahallisia resursseja ei vain kerta kaikkiaan riitä. Sen takia tässä kohtaa pitäisi valtion tulla vastaan niin, [Puhemies koputtaa] että jatkamme...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja voi jatkaa kaiken aikaa.

Minä ajattelin, että minä jatkan kumminkin, niin että sitten tarvitsee sanoa niin kuin se eräs legendaarinen kansanedustaja, että ”kantajat tulivat”. — Mutta nyt joka tapauksessa minun mielestäni SDP:n lausuma on hyvä, se, että edellytetään, että lähdetään hakemaan ratkaisuja. Minun mielestäni siinä ei ole kyllä mitään moitittavaa. Kyllä pystyn sitä tukemaan, mutta minun mielestäni pitää avata nyt vähän laajemmalti tätä, niin että turvataan suomalainen elintarviketuotanto ja viljely tässä maassa mutta mahdollistetaan ehkä vähän pidemmällä ajanjaksolla sitä, että me saamme tähän maahan jonkun rahastomallin, mistä sitten korvataan näitä satovahinkoja.

Mielestäni Hakanen toi hyvän esimerkin, ja olen valmis ainakin henkilökohtaisesti edistämään sitä, että tällainen... Vaikka tässä kritisoidaan, että tästä voi tulla niin sanotusti maan tapa. Tulkoon maan tapa, mutta sillä pitää olla joku tavoite, ja se tarkoittaa sitä, että tällaisella ylimääräisellä kaksinkertaisella kevyen polttoöljyn palautejärjestelmällä kerätäisiin sitä viljelijöiltä tulevaa rahasto-osuutta, ja siten luotaisiin pitkällä aikajänteellä turvallisuutta, kun tämä ilmastonmuutos nyt vain valitettavasti on meillä tosiasia [Puhemies koputtaa] ja meidän olosuhteet tässä maassa muuttuvat, kesistä ja talvista riippuen.

Arvoisa puhemies! Näillä sanoilla jään mielenkiinnolla odottelemaan edustaja Nylundin vastauspuheenvuoroa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Nylund, poikkeuksellisesti saatte sen vastauspuheenvuoron, 1 minuutti.

18.01 Mats Nylund r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä toistan, mitä minä sanoin aiemmin. Tästä energiatuotteiden valmisteveron palautuksesta 70 prosenttia menee moottoreihin, joita myös sen hakekuivurin omistaja käyttää, eli hän saa tukea. Hakkeesta ei makseta energiatuotteen valmisteveroa. Valitettavasti ei ole mahdollista antaa tukea sitä kautta näille viljelijöille. Tämä ei ole paras mahdollinen, jos me eläisimme täydellisessä maailmassa, mutta nyt se on ainoa mahdollinen. Pitäisi tietää, että jos me yritämme nyt luoda uuden järjestelmän, komissio vaatii, että pitäisi todeta, että juuri näillä viljelijöillä on ollut se satovahinkotilanne, ja se on mahdotonta, kun he eivät ole tehneet ilmoitusta. Me emme voi todistaa sitä enää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

18.03 Timo Kalli kesk: Puhemies! Yhdyn niihin puhujiin, jotka ovat sitä mieltä, että nyt pitäisi erottaa se, ketkä kannattavat tätä 25 miljoonan euron suuntaamista suomalaisille viljelijöille satovahingoista johtuen, ja tämä muu keskustelu sitten on paljon pienempi asia. Sekin pitää muistaa, että kymmenessä vuodessa maatalouden tulo on puolittunut 500 miljoonaan, kymmenen vuotta aiemmin se oli miljardi. Elikkä silloin, kun hallitus kuuli viljelijöiden hätää ja teki tämän ratkaisun, se tilanne oli hiukan erilainen kuin meillä täällä nyt, kun käydään tätä keskustelua. Enemmän me viisastelemme siitä, pitäisikö keksiä jotain uusia järjestelmiä vai pitäisikö tehdä sitä tai tätä.

Verojaosto kuuli poikkeuksellisen laajasti asiantuntijoita, ja asiantuntijoiden joukossa oli myöskin asiantuntija ympäristöministeriöstä. Kaikki olivat sitä mieltä, että kun on tehty tällainen päätös, että viljelijöille osoitetaan 25 miljoonaa, niin tämä valittu järjestelmä näistä valikoimissa olevista on ehdottomasti kaikkein paras. Ei löydy mitään muuta. Ja jotta löytyy, niin sitä pitää sitten pidemmässä juoksussa pohtia ja miettiä.

Ja niin kuin täällä aiemmissa puheenvuoroissa on toistettu, 70 prosenttia tästä korvauspolttoaineverosta muodostuu moottoreista eli traktoreista ja erilaisista vempelistä, joita siellä maataloudessa on, kuivureiden osuus on vain se 20, ja kun tiedetään se rakenne, min-kälaisia maatiloja meillä on, niin varmaan 95 prosenttia on senkaltaisia maatiloja, joilla on kuivuri, joka käyttää kevyttä polttoöljyä.

Mutta minusta nyt pitäisi suunnata katse tulevaisuuteen ja ajatella sitä, että tulee kevät ja lähdetään kevätkylvöille eikä sellaisia vuosia kuin viime vuosi välttämättä toistuvasti tule. Elikkä ei nyt ennakoida pessimistisesti, että jatkuvasti tarvitaan satokorvauksia. Hoidetaan tämä asia ja uskotaan siihen, että tulevaisuudessa on paremmat sääolosuhteet eikä tällaisia korvausjärjestelmiä tarvita.

18.05 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Enpä voisi enempää olla samaa mieltä kuin edustaja Kalli edellä. Toivon myös sydäimestäni, että sääolosuhteet olisivat paremmat eikä tällaisia korvauksia tulevaisuudessa tarvittaisi. Sitä me emme ihan tässä talossa tietenkään voi säätää, mutta toivoo voimme.

Puhemies! Olen oikeastaan jo aiemmissa puheenvuoroissani tuonut olennaiset kulmat esiin omasta ajattelustamme SDP:ssä. Haluaisin tässä lopussa vain käyttää tilannetta hyväkseni siinä suhteessa, kun puhuimme äsken maataloudesta ja sen kokonaisuudesta, kil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

pailukyvyistä, ja vielä alleviivata hyvin ajankohtaista asiaa, joka liittyy tietynlaiseen maatalouden eettisyyteen ja näkökulmaan eettisyydestä maatalouden kilpailuvalttina. Eli juuri nyt parhaillaan valmistellaan uutta eläinsuojelulakia, ja jälleen kerran vetoan kyllä hallituspuolueisiin siinä, että siitä tulisi edistyksellisen hyvä ja että eläinten hyvinvointi otettaisiin siinä tosissaan. Muuten tulee takapakkia paljon.

18.06 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Tässä salissa käytetään usein, erityisesti debateissa, hyvin maatalousystävällisiä puheenvuoroja. Uskon, että aika monta kertaa ne tulevat ihan sydäimestäkin, että kaikki eivät ole niin sanottua poliittista peliä ollenkaan. Mutta ilmeisesti täällä on kuitenkin aika huono maatalouden tuntemus keskimäärin, ja ehkä lyhyesti kertaan tuon maataloustulon kehityksen: Siis maataloustulo, joka on viljelijän saama korvaus työstään ja maatalouteen sijoitetusta pääomasta, on kehittynyt todella huonosti. Maataloustulo kokonaisuudessaan täällä Suomessa oli silloin vuonna 1995, kun EU-jäsenyys alkoi vuoden 1995 alusta, noin miljardi, siis noin 1 000 miljoonaa euroa vuodessa. Nyt se on siinä 400—450 miljoonaa euroa. Eli tämä pudotus on ollut todella reipas, 55—60 prosenttia. Samaan aikaan on tietysti kyllä tilaluku alentunut: silloin EU-jäsenyyden alussa se oli 100 000 tilaa, nyt se on jo alle 50 000 tilan. Mutta tämä muutos on tapahtunut varsin raskailla investoinneilla. Me, jotka verotusta tunnemme, tiedämme, että pelon ostohinta ei ole maatalouden juoksevassa tuloverotuksessa vähennyskelpoinen, se on vain mahdollisessa luovutusvoittoverotuksessa vähennyskelpoinen. Se liittyy siihen, että kaikki maapohja katsotaan sellaiseksi kulumattomaksi käyttöomaisuudeksi, josta ei voi tehdä poistoja.

Sitten haluan vielä todeta sen, että tämä maatalouden energiaveron palautus, joka siis koskee polttoöljyä ja sähköä, rinnastuu suoriin tulotukiin, esimerkiksi hehtaariperusteisiin tulotukiin, sillä tämä energiaveron palautus on maatalouden jokavuotista tuloa. Se perustuu niin sanottuun maaseudun tupoon, joka tehtiin 11. maaliskuuta 2005. Ja kun voi olla sellaisiakin ihmisiä — olen kuullut — jotka ajattelevat, että tämä jokavuotinen polttoöljyä koskeva 17 miljoonan euron suuruinen valmisteveron palautus voitaisiin korvata kerta-luonteisella siirrolla Maatilatalouden Kehittämisrahastoon, jolla sitten tehtäisiin jotain uusiutuvaan energiaan liittyvää siellä tiloilla, niin jokavuotista tuloa ei voida korvata kerta-luonteisella avustuksella. Tämän halusin sanoa noin taloudellisena perusoppina.

18.10 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Kuten tuossa aiempi puhuja Esko Kiviranta, arvostamani maa- ja metsätaloustieteiden maisteri, sanoi, tässä salissa ei ole maataloustuntemus parhaimmillaan, mutta uskoisin sen nyt olevan tällä hetkellä. Vastaan agrologina myös asian jatkosta.

Todellakin viime satovuosi oli todella heikko, ja me tarvitsemme todellakin sen 25 miljoonan maatalouden kriisirahan käyttöön, ja mielestäni, miten tässä on keskustelussa tullut ja verojaosto on tätä asiaa pohtinut ja myös valiokunta, tapa, millä tämä nyt tänä vuonna hoidetaan, on juuri se oikea ja kohdentuu oikein, kuten täällä on esille tullut, että suurin osa menee tästä rahoituksesta juuri moottorikäyttöisien laitteitten kautta.

Mutta todennäköisesti nämä satovahingot eivät tule tästä loppumaan, ilmastonmuutos on varmaan yksi osa sitä, ja tämä on se toinen keskustelu, mitä salissa on käyty, että millä tapaa tämä tuleva uusi järjestelmä sitten tähän luodaan. Olen myös itse sitä mieltä, että siitä tulisi vahvistaa ja lähteä pohtimaan, mikä on viljelijän osuus siinä ja onko valtion mahdol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 27/2018 vp

lista tulla mukaan tähän tulevaan järjestelmään, koska aikaisempi järjestelmä on tällä hetkellä alas ajettu.

Mutta toivomme, kuten tuossa edustaja Kalli, aurinkoisempaa kesää tästä kesästä. Viljelijöillä on nyt riittävästi kuitenkin varantoa ja rahoitusmahdollisuuksia lähteä taas ostamaan uusia siemeniä ja lannoitteita ja katsoa ensi kesää aurinkoisin mielin.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 7/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.